

FIȘA DISCIPLINEI

(masterat)

1. Date despre program

Instituția de învățământ superior	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Facultatea	Istorie și Geografie
Departamentul	Științe umane și social-politice
Domeniul de studii	Istorie
Ciclul de studii	Masterat
Programul de studii	Istorie: permanențe, interferențe și schimbare

2. Date despre disciplină

Denumirea disciplinei	„Problema evreiască” în România: documente și mărturii				
Titularul activităților de curs	Lector univ. dr. Dinu BALAN				
Titularul activităților de seminar	Lector univ. dr. Dinu BALAN				
Anul de studiu	II	Semestrul	3	Tipul de evaluare	E
Regimul disciplinei	Categorizația formativă a disciplinei DSI – Discipline de sinteză; DAP – Discipline de aprofundare				DAP
	Categorizația de opționalitate a disciplinei: DI- impusă, DO - opțională, DF - facultativă				DI

3. Timpul total estimat (ore alocate activităților didactice)

I.a) Număr de ore, pe săptămână	3	Cur s	2	Seminar	1	Laborator		Proiec t	
I.b) Totalul de ore (pe semestru) din planul de învățământ	42	Cur s	2 8	Seminar	14	Laborator		Proiec t	

II. Distribuția fondului de timp pe semestru	ore
II.a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe	40
II.b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren	40
II.b) Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri	50
II.d) Tutoriat	
III. Examinări	3
IV. Alte activități (precizați):	

Total ore studiu individual II (a+b+c+d)	130
Total ore pe semestru (I.b+II+III+IV)	175
Numărul de credite	7

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Curriculum	•
Competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

Desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • Sală de curs cu tablă / videoproiector / ecran. • Laptop / calculator; volume de documente editate; mape cu documente de arhivă, extrase din presă, materiale de istorie orală;
Desfășurare aplicații	Seminar <ul style="list-style-type: none"> • Sală de seminar cu tablă / videoproiector / ecran. • Laptop / calculator; volume de documente editate; mape cu documente de arhivă, extrase din presă, materiale de istorie orală;
	Laborator/lucrări <ul style="list-style-type: none"> •

	practice	
	Proiect	•

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea de a surprinde elementele de continuitate și schimbările survenite în viața comunității evreilor din România în epoca modernă și contemporană; <ul style="list-style-type: none"> • Abilitatea de a furniza un cadru informativ și interpretativ bogat și nuanțat în domeniul istoriei evreilor din România și a interferenței iudeo-române, pe baze documentare solide; • Dezvoltarea spiritului critic, eliminarea stereotipurilor și a clișeele privitoare la comunitatea evreiască de pe teritoriul României, ca urmare a cunoașterii documentelor, mărturiilor, a însușirii conceptelor și metodologiei științifice, a abordării comparate și integrate a istoriei, a înțelegerii convergențelor și divergențelor, a cunoașterii interferențelor și influențelor exercitate între comunități diferite de-a lungul istoriei; <ul style="list-style-type: none"> • Abilitatea de a utiliza instrumente din alte științe umaniste (de exemplu, antropologie, drept, sociologie, filosofie).
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse; • Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. • Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • familiarizarea masteranzilor cu izvoarele privitoare la istoria evreilor din România de la crearea statului român modern până în perioada comunistă;
-----------------------------------	--

8. Conținuturi

Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
• Izvoarele istorice referitoare la evreii din România în secolele XIX-XX. Considerații metodologice: izvoarele, critica istorică și istoriografia.	4	prelegerea intensificată, conversația euristică, modelarea didactică, dezbateră, învățarea prin descoperire, studiul de caz, asaltul de idei, exercițiul, problematizarea, metodele învățării gândirii critice și prin cooperare	
• Principalele categorii de izvoare referitoare la istoria evreilor din România: epoca modernă și contemporană.	4		
• Instrumente de lucru privind istoria evreilor din România (enciclopedii, dicționare, bibliografii etc.)	4		
• Arhivele interne și externe și istoria evreilor din spațiul românesc în epoca modernă.	2		
• Izvoarele narrative și lucrările de epocă.	2		
• Presa – sursă esențială pentru cunoașterea istoriei israeliților români.	2		
• Memorialistică și corespondență: rolul mărturiilor pentru o istorie a evreilor din România.	2		
• Călători străini despre evrei. „Problema evreiască” în percepția străinătății.	2		
• Locuri ale memoriei: sinagogi și cimitire evreiești.	2		
• Alte categorii de izvoare referitoare la istoria evreilor din România în secolele XIX-XX (etnografice, folclorice, figurative, literare etc.).	4		
Bibliografie			
***, <i>Istoria românilor</i> , vol. VII, tom I, II; vol. VIII, București, Editura Enciclopedică, 2002-2003.			
<i>Regulamentul Organic al Moldovei</i> , ediție integrală realizată de Dumitru Vitcu și Gabriel Bădărău, Iași, Editura Junimea. 2004.			
“ <i>Studia et Acta Historiae Iudaeorum Romaniae</i> ”, vol. I-XII			

Ancel, Jean, *Contribuții la istoria României. Problema evreiască 1933-1944*, vol. I-IV, București, Editura Hasefer, 2001-2003 [323.12\(=411.16\)\(498\)"1933/1944"](#)

Ancel, Jean, *Preludiu la asasinat. Pogromul de la Iasi, 29 iunie 1941*, Traducere de Carol Bines, Iași, Editura Polirom, 2005.

Balan, Dinu, *Național, naționalism, xenofobie și antisemitism în societatea românească modernă (1831-1866)*, Iași, Editura Junimea, 2006. [323.1:316.75\(498\)"1831/1866"](#)

Besançon, Alain, *Nenorocirea secolului. Despre comunism, nazism și unicitatea "Șoah"-ului*, traducere din franceză de Mona Antohi, București, Editura Humanitas, 1999.

Brociner, Ana, *Imaginea evreilor reflectată în scrierile călătorilor străini în Țara Românească și Moldova la începutul secolului al XIX-lea (1800-1856)*, în „Studia et Acta Historiae Iudaeorum Romaniae”, vol. XII, 2016.

Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului în România, *Raport final*, Iași, Editura Polirom, 2005

Cristescu, Sorin, *Carol I. Corespondența personală (1878-1912)*, prefață de Ion Bulei, București, Editura Tritonic, 2005 [94\(498\)Carol I\(044.2\)"1878/1912"](#)

Gaster, Moses, *Memorii, corespondență*, ediție îngrijită de Victor Eskenasy, București, Editura Hasefer, 1998.

Geissbühler, Simon, *Like Shells on a Shore. Synagogues and Jewish Cemeteries of Northern Moldavia*, Bern, Projekt 36, 2010.

Heinen, Armin, *Legiunea „Arhanghelul Mihail”. Mișcare socială și organizație politică: o contribuție la problema fascismului internațional*, traducere: Cornelia și Delia Eșianu, control științific: Florea Ioncioaia, București, Editura Humanitas, 1999. [329.17\(498\)"1918-1938"Legiunea Arhanghelului Mihail](#)

Hitchins, Keith, *România, 1866-1947*, traducere din engleză de George D. Potra și Delia Răzdolescu, București, Editura Humanitas, 1994. [4\(498\)"1866/1947"](#)

Iancu, Carol, *Evreii din România(1866-1919). De la excludere la emancipare*, București, Editura Hasefer, 1996 [23.15\(=411.16\)\(498\)"1866/1919"](#)

Iancu, Carol, *Evreii din România: de la emancipare la marginalizare, 1919-1938*, București, Editura Hasefer, 2000.

Livezeanu, Irina, *Cultură și naționalism în România Mare 1918-1930*, București, Editura Humanitas, 1998.

Neumann, Victor, *Istoria evreilor din România. Studii documentare și teoretice*, Timișoara, Editura Amarcord, 1996.

Nolte, Ernst, *Războiul civil european 1917-1945: național-socialism și bolșevism*, cu prefața autorului la ediția în limba română, Cuvânt-înainte: Florin Constantiniu, Traducere: Irina Cristea, București, Editura Runa – Grupul Editorial Corint, 2005.

Oișteanu, Andrei, *Imaginea evreului în cultura română. Studiu de imagologie în context est-central european*, București, Editura Humanitas, 2001 [1008\(=411.16\)\(498\)](#)

Platon, Gh., *Pentru o metodologie a analizei "problemei evreiești" în secolul al XIX-lea*, în SAHIR, II, 1997, pp. 28-47

Rotman, Liviu, *Evreii din Romania in perioada comunista. 1944-1965*, Iași, Editura Polirom, 2004.

Schmitt, Oliver Jens, *Corneliu Zelea Codreanu. Ascensiunea și căderea „Căpitanului”*, traducere din germană de Wilhelm Tauwinkl, București, Editura Humanitas, 2017.

Șafran, Alexandru, *Un tăciune smuls flăcărilor: memorii. Comunitatea evreiască din România 1939- 1947*, introducere de Jean Ancel, București, Editura Hasefer, 1996.

Șiperco, Andrei, *Crucea Roșie Internațională și România în perioada celui de-al doilea război mondial*, București, Editura Enciclopedică, 1997.

Vitcu, Dumitru, *Chestiunea evreiască în relațiile româno-americane timpurii*, în SAHIR, I, 1996.

Vitcu, Dumitru, Ivănescu, Dumitru, Turliuc, Cătălin, *Modernizare și construcție națională în România. Rolul factorului alogen, 1832-1864*, Iași, Editura Junimea, 2002. [94\(498\)](#)

Volovici, Leon, *Ideologia tradiționalistă și „problema românească”. Eseu despre formele antisemitismului intelectual în România anilor '30*, București, Editura Humanitas, 1995. [329.17\(498\)"19"](#)

Bibliografie minimală

“Studia et Acta Historiae Iudaeorum Romaniae”, vol. I-XII
 ***, *Istoria românilor*, vol. VII, tom I, II; vol. VIII, București, Editura Enciclopedică, 2002-2003.
 Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului în România, *Raport final*, Iași, Editura Polirom, 2005
 Iancu, Carol, *Evreii din România: de la emancipare la marginalizare, 1919-1938*, București, Editura Hasefer, 2000.
 Neumann, Victor, *Istoria evreilor din România. Studii documentare și teoretice*, Timișoara, Editura Amarcord, 1996.
 Platon, Gh., *Pentru o metodologie a analizei "problemei evreiești" în secolul al XIX-lea*, în SAHIR, II, 1997, pp. 28-47

Aplicații (Seminar / laborator / lucrări practice/ proiect)	Nr. ore	Metode de predare	Observații
---	---------	-------------------	------------

● Prezentarea tematicii și bibliografiei. Aspecte metodologice.	2	metodele învățării gândirii critice și prin cooperare, comparația, problematizarea, demonstrația, exercițiul, dezbateră, învățarea prin descoperire, studiul de caz, turul galeriei, asaltul de idei, eseul de cinci minute	
● Contribuții privind statutul juridic al evreilor din România (1866-1944): alcătuirea unui catalog de acte normative și măsuri administrative antievreiești	2		
● Senatori și deputați evrei în Parlamentul României întregite: discursuri parlamentare	2		
● Antisemitismul Ligii Apărării Național-Creștine și al Gărzii de Fier. Presa de extremă dreapta (studiu de caz)	2		
● Situația tragică a evreilor în perioada 1938-1944: de la discriminare la distrugere: lecție la muzeu. Alcătuirea unei expoziții, cu titlul: „ <i>Preludiu la asasinat</i> ”: pogromul de la Iași.	2		
● Deportarea evreilor din Bucovina, Basarabia și Herța în Transnistria: prezentare de filme documentare	2		
● Odiseea evreilor români în perioada postbelică: mărturii orale	2		

Bibliografie

“Studia et Acta Historiae Iudaeorum Romaniae”, vol. I-XII
 ***, *Evreii din România între anii 1940-1944*, vol. I-IV, Editura Hasefer, 1993-1998.
Acte și legiuri privitoare la chestia țărănească, adunate de D. C. Sturdza-Scheianu, I, 2, București, 1907.
 Ancel, Jean (ed.), *Documents concerning the Fate of Romanian Jewry during the Holocaust*, 12 vol., Jerusalem, Beate Klarsfeld Foundation, 1986.
 Ancel, Jean, *Transnistria*, 3 vol., București, Editura Atlas, 1998
 Ancel, Jean, *Contribuții la istoria României. Problema evreiască 1933-1944*, vol. I-IV, București, Editura Hasefer, 2001-2003 [323.12\(=411.16\)\(498\)"1933/1944"](#)
 Ancel, Jean and Eskenasy, Victor, *Bibliography of the Jews in Romania*, The Goldstein-Goren Centre for the History of the Jews in Romania, Diaspora Research Institute, Tel Aviv University, 1991.
 Arhivele Naționale ale României, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Ion Antonescu*, vol. I-VII, 1997-2003. [342.51\(498\)"1941/1944"](#)
 Arhivele Statului din România, *România. Viața politică în documente 1945*, coordonator: Ioan Scurtu, București, f. ed., 1994
 Berindei, Dan (responsabil), Oprescu, Eleonora, Stan, Valeriu, *Documente privind domnia lui Alexandru Ioan Cuza*, I (1859-1861), București, Editura Academiei, 1989. [94\(498.1/3\)"1859/1861"\(093\)](#)
 Bujoreanu, Ioan M., *Collecțiune de legiurile României vechi și noi*, București, 1873.
 Callimachi, Scarlat și Cris-Cristian, S., *Călători și scriitori străini despre evreii din Principatele românești*, Iași, 1935.
 Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului în România, *Raport final*, Iași, Editura Polirom, 2005
 Cristescu, Sorin, *Carol I. Corespondența personală (1878-1912)*, prefață de Ion Bulei, București, Editura Tritonic, 2005 [94\(498\)Carol I\(044.2\)"1878/1912"](#)
Evreii din România în războiul de reîntregire a țării 1916-1919, vol. Alcătuît de Dumitru Hîncu, București, Editura Hasefer, 1996.
 Filipovici, Anca, Gidó Attila (editori), *Trecutul prezent. Evreii din România: istorie, memorie, reprezentare*, Cluj-Napoca, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, 2018.
 Hartman, Z., *Antisemitism in Romania – The Image of the Jew in the Romanian Society. Bibliography*, Tel Aviv, 1993
 Honciuc-Beldiman, Dana, *Statul național legionar. Septembrie 1940 – ianuarie 1941. Cadrul legislativ*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2005.
 Iancu, Carol, *Evreii din România (1866-1919). De la excludere la emancipare*, București, Editura Hasefer, 1996.
 Iancu, Carol, *Bleichroeder și Crémieux. Lupta pentru emanciparea evreilor din România la Congresul de la Berlin. Corespondență inedită (1878-1880)*, traducere de Oana Cătălina Popescu, București, Editura Hasefer, 2006
 Iancu, Carol, *Lupta internațională pentru emanciparea evreilor din România. Documente și mărturii*, vol. I (1913-1919), vol. II (1919-1939), Traducere de Țicu Goldstein, București, Editura Hasefer, 2004.
 Iancu, Carol, *Shoah în România : documente diplomatice franceze inedite. Evreii în timpul regimului Antonescu (1940 - 1944)*, traducere de Cosmina Ghebaur, Iași, Editura Polirom, 2001
Izvoare și mărturii referitoare la evreii din România, vol. I (1986), II/1 (1989), II/2 (1990), III/1, III/2 (1999), editate de Federația Comunităților Evreiești din România, București.
Manualul administrativ al Principatului Moldovei, vol. I, Iași, 1855.

Mărturii. "Chestiunea evreiască", antologie de D. Hîncu, București, Editura Hasefer, 1996.
 Nastasă, Lucian (editor), *Antisemitismul universitar în România (1919-1939). Mărturii documentare*, Cluj-Napoca, Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Editura Kriterion, 2011.
 Rotman, Liviu, *Evreii din România în perioada comunistă. 1944-1965*, Iași, Editura Polirom, 2004.
 Stern, Adolphe (Dr.), *Din viața unui evreu român*. 3 vol. Ediție îngrijită, adnotată și postfață de Țicu Goldstein, Editura Hasefer, București, 2001 [23.12\(=411.16\)\(498\)\(093.3\)](#)
 Trașcă, Ottmar, Deletant, Denis, *Al Treilea Reich și Holocaustul din România 1940-1944*. Documente din arhivele germane, București, Editura Institutului pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”, 2007.
 Ursuțiu, Claudia, *Senatori și deputați evrei în Parlamentul României (1919-1931). Între reușită și eșec*, Cluj-Napoca, Editura Fundației pentru Studii Europene, 2006.

Bibliografie minimală

“Studia et Acta Historiae Iudaeorum Romaniae”, vol. I-XII
 Ancel, Jean and Eskenasy, Victor, *Bibliography of the Jews in Romania*, The Goldstein-Goren Centre for the History of the Jews in Romania, Diaspora Research Institute, Tel Aviv University, 1991.
 Hartman, Z., *Antisemitism in Romania – The Image of the Jew in the Romanian Society. Bibliography*, Tel Aviv, 1993
 Oișteanu, Andrei, *Imaginea evreului în cultura română. Studiu de imagologie în context est-central european*, București, Editura Humanitas, 2001 [008\(=411.16\)\(498\)](#)

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Programul este autorizat de către Ministerul Educației și Cercetării, iar disciplina asigură competențele și aptitudinile care răspund nevoilor asociațiilor profesionale și angajatorilor publici și privați din domeniu.
- Aptitudinile și competențele pe care conținutul disciplinei le asigură cursanților se regăsesc cuprinse în clasificarea ocupațiilor din România (Nomenclatorul COR).

10. Evaluare

10.1. Standard minim de performanță evaluare la curs

10.2. Standard minim de performanță evaluare la activitatea aplicativă

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	Cunoașterea principalelor surse ale istoriei evreilor din spațiul românesc în sec. XIX-XX (de la crearea statului român modern până la instaurarea comunismului), în vederea înțelegerii corecte a trecutului comunității israelite din România și a interferențelor cu istoria națională; Parcurgerea bibliografiei indicate.	Evaluare orală: bilet cu un număr de 2 subiecte	50%
Seminar	Aplicarea metodelor criticii interne și externe la studiul izvoarelor istorice edite (texte, mărturii orale etc.) în vederea (re)stabilirii cât mai precise a faptelor istorice; Realizarea unei cercetări originale de dimensiuni medii pe o temă bine delimitată, aducând cel puțin un element nou de cunoaștere la nivelul stabilirii faptelor istorice sau la cel al interpretării acestor fapte	Prezență; Referat științific pe o temă dată; Analiza unui document din culegerile și antologiile recomandate la seminarii.	50%
Laborator			
Proiect			

Standard minim de performanță

- Să parcurgă bibliografia indicată și să cunoască principalele surse documentare privitoare la istoria comunităților evreiești din România în epoca modernă și contemporană;
- Să realizeze o cercetare originală de dimensiuni medii pe o temă bine delimitată (indicată de profesor);
- Să fie capabil să aplice metodele de critică istorică pentru analiza internă și externă a unui document privitor la istoria evreilor din România (la prima vedere).

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de aplicație
------------------	-------------------------------	------------------------------------

27.09.2023		
	Data avizării	Semnătura responsabilului de program
28.09.2023		
	Data avizării în departament	Semnătura directorului de departament
29.09.2023		
	Data aprobării în consiliul facultății	Semnătura decanului
29.09.2023		